

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет романської філології і перекладу
Кафедра романської і новогрецької філології та перекладу

Допущено до захисту

« ___ » _____ року

Завідувач кафедри

_____ Наталія Філоненко

КУРСОВА РОБОТА

з філології на тему :

«ВИРАЖЕННЯ ЕКСПРЕСИВНОСТІ В РОЗМОВНІЙ ІТАЛІЙСЬКІЙ МОВІ»

Студентки групи Мліт 10-20

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.052

Романські мови і літератури (переклад включно),
перша – італійська

Освітня програма – італійська мова і література

друга іноземна мова, переклад

Степашової Олени Олександрівни

Науковий керівник:

доктор філологічних наук,

доцент Наталія Георгіївна Філоненко

Чотирибальна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Члени комісії: _____
(підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Київ 2023

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДГРУНТЯ ДОСЛІДЖЕННЯ КОМУНІКАТИВНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	7
1.1 Комунікативна функція в італійській мові.....	7
1.2 Експресивний синтаксис італійської мови.....	9
Розділ 2. ВЕРБАЛЬНІ І НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ ПЕРЕДАЧІ ЕМОЦІЙ В ІТАЛІЙСЬКІЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРІ.....	12
2.1. Значення жестів у спілкуванні італійців.....	12
2.2. Вигуки в італійській мові	21
2.3. Найуживаніші ідіоми та прислів'я італійської мови.....	25
2.4 Регіональна диференціація вираження експресивності та емоційності італійської лінгвокультури	27
Висновки.....	30
Список використаних джерел.....	32
Додатки.....	34

АНОТАЦІЯ

Курсова робота присвячена дослідженню вираження експресивності в розмовній італійській мові. В курсовій розглядається важливість вивчення емоційності в комунікаційних аспектах для кращого засвоєння та застосування мови. Зазначається, що основними завданнями дослідження є дослідження комунікації та місця емоційності та експресивності, розгляд особливостей експресивного синтаксису, аналіз способів вираження емоційності та експресивності через вигуки, ідіоми, прислів'я і жести італійської мови, а також порівняння цих явищ у різних регіонах Італії. Італійська мова з плином часу все ще залишається цікавою темою для досліджень.

Ключові слова: Вигук, жест, ідіома, прислів'я, експресивність, емоційність.

ВСТУП

Італійська мова відома у всьому світі завдяки своїй виразності. Самі ж італійці славляться галасливістю і експресивністю у спілкуванні. Емоції надають певного забарвлення спілкуванню і визначають основні характеристики комунікації.

Об'єктом дослідження є комунікація італійською мовою, вплив на неї емоційності та експресивності.

Предметом стали головні риси виразності італійської мови: синтаксис, жести, вигуки, ідіоми і прислів'я.

У *практичній роботі* було проведено порівняння способів вираження експресивності та емоційності у різних регіонах Італії.

Досить часто у процесі вивчення іноземної мови недостатньо уваги приділяється особливостям мовлення, яких вона набуває в середовищі спілкування. Тому *актуальність* роботи обумовлена вагомістю дослідження емоційності та експресивності італійської мови задля кращого її засвоєння і застосування. Враховуючи актуальність питання, *метою* роботи було поставлено дослідити і узагальнити вплив емоційності та експресивності на виразність італійської мови.

Основними завданнями роботи стали:

- 1) дослідити явище комунікації і місце в ньому емоційності та експресивності;
- 2) розглянути особливості експресивного синтаксису італійської мови;
- 3) визначити і охарактеризувати головні способи вираження експресивності і емоційності у вигуках, ідіомах, прислів'ях і жестах італійської мови;
- 4) у якості практичної роботи провести порівняння поданих явищ у різних частинах і регіонах Італії.

Виразність в даний час дуже активно вивчається. Інтерес до неї виникає через провідну роль мови у вираженні індивідуальності людини, вираженні нею внутрішніх почуттів, способів донесення як емоційно забарвленої, так і нейтральної інформації. *Новизна* полягає в узагальненні різних аспектів виразності італійської мови, різних прикладів її емоційності та експресивності в одній роботі.

Було досліджено багато матеріалів як українською так і італійською мовами. Вагомим джерелом для формування розуміння питання емоційності мовлення стала монографія Загнітко А. П. “Теорія сучасного синтаксису” [3], у якій автор значну частину роботи приділяє висвітленню експресивної та емоційної функцій комунікації.

Дана робота стала також матеріалом для вивчення експресивного синтаксису, адже його особливості в італійській мові було досліджено у роботі Алісової Т. Б. “Очерки синтаксиса современного итальянского языка” [6] і на сайті *La grammatica italiana* [16].

Основні засоби вираження експресивності та емоційності досліджувались за різними матеріалами. Жести італійської мови було вивчено за навчальними відеоматеріалами [21-23] і інтернет ресурсами, вигуки італійської мови - за інтернет-енциклопедією *Treccani* [20] і роботою S. Battaglia і V. Pernicone “*La grammatica italiana*” [9]. Ідіоми та прислів'я - за інтернет ресурсами [18, 19]. Приклади для ілюстрування тих чи інших граматичних особливостей було створено власне автором роботи.

Під час проведення практичної роботи було використано порівняльний метод дослідження особливостей поведінки, культури і звичаїв мешканців різних регіонів Італії, особливих способах вираження емоційності та експресивності у різних її частинах, містах. Для цього дослідження основним матеріалом слугували інтернет - ресурси [13, 14, 17, 20].

Робота містить у собі багато інформації, важливої у процесі вивчення італійської мови, для кращого її сприйняття та більш вільного володіння. Способи вираження експресивності та емоційності в італійській мові - це характерні особливості цієї мови, особливо розмовної, яка використовується у побуті італійцями.

Актуальність курсової роботи пов'язана з необхідністю охарактеризувати експресивність сучасної італійської мови, оскільки чисельні типи емоційних виразів дозволяють проводити дослідження про багатство лексичної системи італійської мови.

Робота складається зі вступу, двох розділів, висновку до всієї роботи, одного списку використаних джерел, одного списку використаних електронних джерел та десяти додатків.

1.ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДГРУНТЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

КОМУНІКАТИВНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ

1.1. *Комунікативна функція в італійській мові*

Термін “комунікація”, “комунікативність” походить від лат. *communicatio*, що означає “робити спільним, пов’язувати, повідомляти”. Висловлення, складне синтаксичне ціле (надфразна єдність), текст – це комунікативний вербальний акт письмового або усного мовлення. Йому притаманна зовнішня (формальна) і внутрішня (семантична, прагматична) влаштованість, що постає внаслідок цілісності, логічної послідовності і зв’язності його частин. У кожному комунікативному акті враховується відповідний тип ситуації, що залежна від настанови мовця і повинна бути сприйнята слухачем. Функція спілкування у процесі мовлення ґрунтується на засадах комунікативного співробітництва і розрахована на два активних начала: продукувальну активність адресата (італ.*destinatario*) й декодувальну активність слухача. Позиція адресанта (італ.*mittente*) є основною в мовленнєвому акті. [3, С.294]

Адресат (читач, реципієнт, слухач, комунікант) проходить шлях від засобів вираження – до думки. Саме він повинен максимально враховувати кінесику (система жестів, міміки, поз, що супроводжує усне мовлення і може виступати також знаками письмового мовлення).

У процесі комунікації мовленнєвій поведінці адресата й адресанта притаманні відповідні функції, що суттєво різняться між собою.

Комунікативні функції адресата (італ. *destinatario*) пов’язані безпосередньо з його поведінкою у процесі спілкування та з оцінкою ним мовленнєвого змісту повідомлення. Основними функціями адресата є спілкування і сприйняття. Перша орієнтована на увагу і розуміння нової інформації. Друга функція зумовлена розумінням національно-мовних, мовленнєвих, соціальних, когнітивних (ментальних) асоціацій, ситуацій, знанням адресантом певної мови та рівнем такого знання.

Супровідними постають фатична і естетична функції. Фатична функція є контактновстановлювальною і пов'язана з підтримкою слухачем мовленнєвого спілкування, його уваги до повідомлення та ін. В італійській мові може виражатись такими вразами як: *dimmi* (кажи), *continua* (продовжуй), *basta* (досить), *come mai* (як же так) та інші. [1, С. 232]

Основною функцією адресанта (італ. *mittente*) постає повідомлення про суб'єкти, об'єкти, дії, процеси, факти та ін. Функція повідомлення є номінативною (денотативною, референтною). До супровідних належить пізнавальна (когнітивна, гносеологічна) функція, що полягає в передачі певних знань, системи образів, відповідного досвіду. Водночас у мовленнєвому акті реалізується апелятивна функція, основне призначення якої – звертання до адресата й вплив на нього. Фатична (контактновстановлювальна / контактнорегулювальна) функція необхідна для підготовки слухача до сприйняття, відповідного зосередження його уваги у процесі спілкування, підтримка уваги слухача (італ.: *ricordi* - пам'ятаєш, *sai* - знаєш, *sentì*- слухай).

Комунікативні функції адресанта, що було досліджено у роботі – це **експресивна і емоційна.**

Експресивна функція сприяє виразній формі зображення психічного стану адресанта, відображення його суб'єктивного ставлення до висловленого. Останнє виражається різними засобами: інтонаційно, лексико-семантично (сум, печаль, радість), морфологічно (італ.: *esclamazioni* - вигуки, *interiezioni* - частки), словотвірно (італ.: *suffissazione* - суфіксально, *prefissazione* - префіксально, *composizione* - поєднання основ), синтаксично.

Завданням емотивної функції є створення умов для емоційного насичення тексту, опису різних почуттів мовця. На це орієнтоване використання сполучних виразів (італ. *congiunzioni*), окличні фрази (італ. *formule esclamative*), фразеологізми, ідіоми, прислів'я (італ. *fraseologismi, modi di dire, proverbi*). [3, С. 307]

1.2. Експресивний синтаксис італійської мови

Порядок слів у реченні (тобто певне розташування слів у реченні) виконує важливі семантичні та структурні функції. Крім того, він передає послідовність подій; є засобом актуального членування речення, засобом когезії; виступає емоційним засобом; уточнює зв'язки між членами речення; разом з інтонацією розрізняє граматичні типи речень (питальне, розповідне, спонукальне). Але вивчення порядку членів речення є важливим не лише для порівняльно-типологічних досліджень, але також для перекладу. Дослідження порядку слів допомагає зрозуміти, якими лінгвістичними засобами користуються мова оригіналу (LP=lingua prima) та мова перекладу (LA=lingua di arrivo), щоб досягти певних комунікативних функцій. Дійсно, при відтворенні у перекладі семантична й комунікативна структури не змінюються, проте синтаксична структура може змінитися. [6, С. 114] Тому синтаксис важливий при дослідженні обраної автором теми і складає один з принципів її аспектів.

За загальною класифікацією порядку слів італійська мова визначається як мова з прогресивним порядком слів, тобто означувальне слово (*determinato*) йде за означуваним (*determinante*); натомість, більш типовим для української мови є регресивний порядок слів: означувальне слово передує означуваному, пор.: корисна для спільноти робота – *un lavoro utile alla società*. Таким чином, очевидно, що модифікатори (прикметники, певні конструкції та ін.) в українській мові передують іменнику, а в італійській спостерігається протилежний порядок [12, С.103].

Позиція прислівника в італійській та в українській мові, як правило, є достатньо вільною. Проте в українській мові прислівник, зазвичай, стоїть перед дієсловом, а в італійській – після. Італійські прислівники способу дії (*avverbi di modo*) мають вільний порядок слів. Додамо, що прислівник в італійській мові вживається перед прикметником, наприклад, *(io) sono troppo (adv.) stanco (adj.)* краще ніж *sono stanco troppo* – я дуже втомлений. Якщо, наприклад, прислівник займає перше місце у словосполученні або у реченні, це вказує на наголошення: *sempre, sei stanco!* – завжди ти стомлений! [10, С. 346-347].

Серед комунікативних типів речення найбільші відмінності в різних мовах мають питальні речення. Якщо порівняти українську мову з італійською, очевидно, що українська належить до мов із питальними частками, а італійська—до мов, де панує інверсія членів речення і присудок переважно ставиться на перше місце [11, С. 64]

Заперечення є однією із семантично-сміслових категорій, властивих усім мовам світу. Частки не і ні служать в українській мові для вираження заперечення. Частина ні вживається на початку речення для вираження заперечення співрозмовникові і відповідає італійській «но»; а частина не вживається перед присудком для повного заперечення висловленого змісту і відповідає італійській non. У зв'язку із порядком слів загально- заперечних речень, заперечення в італійській (романських) та українській мовах стоїть перед присудком.

Характерними для італійської мови є еліптичні вирази підмета або присудка (la frase ellittica del soggetto o predicato). Це речення, у якому підмет не називають, яле він очевидний зі зміста речення, тобто його мають на увазі (soggetto sottinteso). [6, С. 98] Зазвичай, це речення, де підметом виступає особовий займенник, який просто опускається: Andiamo al cinema (Soggetto sottinteso noi) - Йдемо (ми) у кіно (підмет ми); у відповідях на питання, які вже згадують підмет: - Quando tornerà **Claudio**? Tornerà tra una settimana - Коли повернеться Клаудіо? - Повернеться (Клаудіо) через тиждень; коли у реченні є однорідні присудки: Signora non fa altro che dorme, mangia e guarda la TV - Сіньйора не робить нічого іншого як спить, їсть і дивиться телевізор. Ця структура є звичною для розмовної італійської мови, однак порушується у випадку, коли адресант прагне наголосити на підметі, надати вислову емоційного забарвлення: **Noi** andiamo al cinema (у кіно ідемо саме ми); Claudio tornerà tra una settimana (саме Клаудіо); Signora non fa altro che mangia, e signora dorme, e signora guarda la TV (у речення з'являється забарвлення роздратованості).

Як і в українській мові важливими для вираження ставлення до того, що говорить адресат є складносурядні (coordinazione) і складнопідрядні речення (subordinazione).

Є три типи формування складносурядних речень: за допомогою сполучників сурядності - Gli ho telefonato, **ma** non era in casa (Я йому дзвонив, **але** його не було вдома); протиставлення двох граматичних основ з характером наслідку, причини,

уточнення - *La conferenza era noiosa : sono andata via prima della fine* (конференція була нудна: (тому) я пішла до її завершення); для вираження багатосмислової інформації, за допомогою повторюваних сполучників, зазвичай на підвищених тонах: *L'uomo parlava a voce alta e si agitava e si accolorava* (Чоловік голосно розмовляв і тремтів і червонів).

До видів складнопідрядних речень належить явне (*subordinate esplicite*) і неявне (*subordinate implicite*). Перші зазвичай містять завершені часи дієслова (*indicativo, congiuntivo, condizionale*). *Imperativo* (наказовий спосіб) ніколи не використовується у складнопідрядних реченнях. Напр.: *So che partirà domani mattina* - Я знаю, що він поїде завтра. Речення можуть формуватись за допомогою сполучників *che, affinché, quando, poiché, benché, se*; відносних займенників *come, dove, donde*; питальних займенників, прийменників *come quale, chi, quanto, che*.

Другий вид складнопідрядних речень зазвичай містить невизначені (незавершені) часи дієслова (*infinito, participio, gerundio*). Напр.: *Gli ho chiesto di prestarmi la sua bicicletta* - Я попросив його позичити мені його велосипед. Речення можуть формуватись за допомогою прийменників *per, a, di, da*, після яких дієслово використовується у незавершій формі (*infinito*); головній частині речення передуює сполучник *perché, quando, pure, sebbene, se*.

Координація та субординація також називаються відповідно паратаксис і гіпотаксис. Паратаксис дуже часто використовується в усній комунікації, гіпотаксис використовується в письмовій мові, особливо в аргументативних текстах, у яких важлива наявність логічних зв'язків. Від тої чи іншої форми побудови речення залежить намір мовлення людини, інформація, яку він надає. [16]

2. ВЕРБАЛЬНІ І НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ ПЕРЕДАЧІ ЕМОЦІЙ В

ІТАЛІЙСЬКІЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРИ

2.1. Значення жестів у спілкуванні італійців

У сучасному мовознавстві не існує чітко визначеної класифікації емоцій, що пов'язано зі складністю інтерпретації та характеристикою емоційного стану людини.

Є. В. Кротевич [4, С. 58] виділяє наступні групи лексики, які позначають емоції:

- номінативи, тобто слова, які називають емоції (*amore, preoccupazione*);
- асоціативи, або слова, які включають конотації (*calmarsi, confidenza*);
- експресиви, що виражаються оцінку (*incoraggiare, essere codardo*).

І. В. Арнольд відносить до складу емоційної лексики слова, які називають емоції і почуття. Вчений виділяє два шари лексики на позначення емоцій [7, С. 112]:

1) емоційно-нейтральний, що виражає тільки поняття, без вказівки на ставлення до нього мовця:

dispiacere, dolore, pena, sofferenza, angoscia, tristezza, rabbia, irritazione, fastidio, bruttocarattere, disprezzo, antipatia, disgusto, odio;

2) емоційно-забарвлений, що виражає почуття, настрої і ставлення мовця до висловлювання: *irritante, squilibrato, noioso*.

Вслід за І. А. Троїліною [8] ми виділяємо наступні сфери емоційних реакцій особистості:

- органічне життя (стани афектів та підвищена/понижена чутливість; емоції, пов'язані з фізіологічними потребами). Наприклад: *passione, rabbia, furia, brutalità, stress*;

- предметні емоції (матеріальні або корисливі інтереси та інші емоції, пов'язані з діяльністю). Наприклад: *preoccupazione, pena, dispiacere, piacere, compassione, tenerezza*;

- світосприйняття (духовні та моральні почуття, цінності та ін.). Наприклад: *insofferenza, affetto, amore, odio* та ін.

Як же згадувалось вище, емоції мають широке виявлення у виразах (італ.

congiunzioni), окличних фраззах (італ. formule esclamative), фразеологізмах, ідіомах, прислів'ях, але також це міміка, жести, мимовільні вигуки, рухи.

Жести виникли в італійській мові з історичних часів, коли Італія була поділена на декілька окремих держав.

Мапа Італії 1820-1848 рр.

Щоб полегшити спілкування, італійці використовували руки, адже жестами можна порозумітись з будь-ким.

Окрім жестикування руками, в італійців дуже виражені рухи усім тілом, м'язами обличчя, які зазвичай є мимовільними, але несуть важливу інформацію про мовця, показують його ставлення до сказаного, до співрозмовника.

Наприклад, часто італійці посміхаються поки слухають співрозмовника. Це вказує на згоду зі сказаним (accordo), інтерес до співрозмовника (curiosità), розуміння (comprensione).

В Італії вважається майже обов'язковим дивитися контактуючому (interlocutore) у вічі - це знак відвертості. В той самий час підняти очі вгору під час розмови означає заперечення (negazione) на Сицилії. [17]

Дуже виразною є міміка обличчя італійців, вона відображає більшість емоцій, властивих людям. На Додатку 3 відображено 13 дуже характерних поз і виразів

обличчя італійців. Це вигляд людини схвильованої (1. preoccupato), здивованої (2. sorpreso), присоромленої (3. imbarazzato), нудьгуючої (4. annoiato), знервованої (5. nervoso), злої (6. arrabbiato), самовпевненої (7. fiducioso), схвильованої (8. eccitato), щасливої (9. fiero), сором'язливої (10. timido), шокованої (11. confuso), наляканої (12. spaventato), сумної (13. triste).

Поширеним є жест зведення плечима, що зазвичай означає розгубленість, незрозуміння, знітиння: “Come posso fare? Ma come faccio? E io come posso farci?”.

Що стосується жестів руками, то часто в Італії вони підкреслюють і навіть замінюють деякі слова. Наприклад, звести перед собою долоні означає байдужість, бажання виказати негативне ставлення до подій: “Non me ne importa niente! Chi se ne

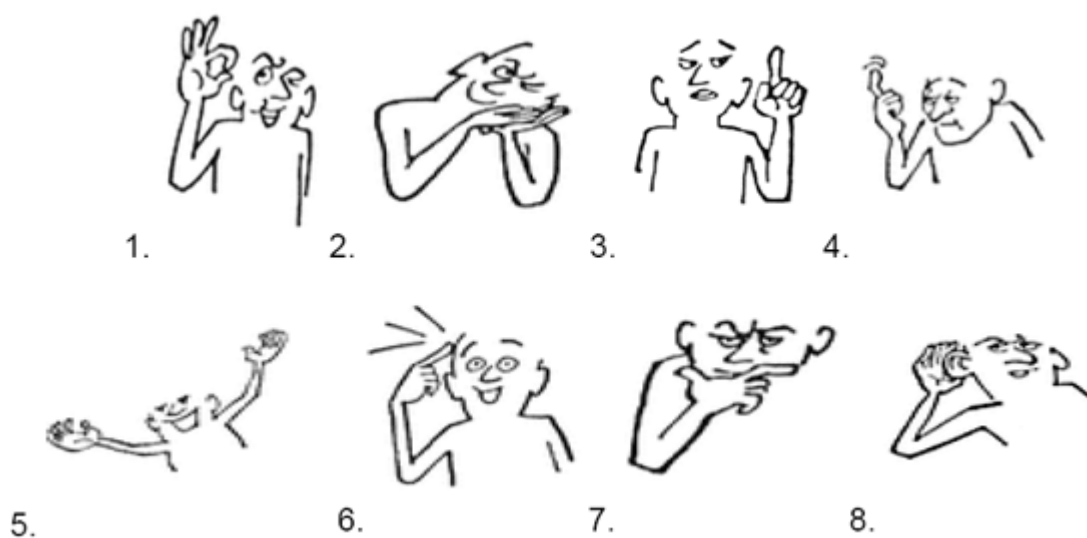
frega! Me ne frego! E a me?”. Прикласти палець до рота означає прохання тиші, спокою: “Silenzio! Zitto! Taci! Acqua in bocca! Muto come un pesce!”. Звести перед собою два вказівні пальці означатиме бажання сказати про спільність когось/чогось, їх спорідненість, сильний зв’язок між чимось/кимось: “Quei due sono d’accordo! Quei due pane e cacio! Quei due rappa e siccia!”.

Взагалі, італійська жестикуляція (gestualità, gesticolazione) дуже яскрава. Італійці кажуть, що жести не лише підсилюють їх слова і показують емоційний стан, а й

просто заощаджують час. Лише завдяки жестам можна надати повідомленню відтінок сумніву: якщо сказати “Lui avra quarant’anni” і при цьому припідняти плечі або відкривати рота донизу, то фраза отримає значення “è probabile che lui abbia quarant’anni”. [17]

Жести також допомагають виразити іронію у мовленні. Так, наприклад, відомий жест щоб сказати яка смачна їжа (“Ma che buono”) - покрутити вказівним пальцем біля щоки - дитячий, але і дорослі часто його використовують заради жарту. Додаток 7

Є італійські жести зрозумілі по всьому світові, а є надзвичайно особливі, які можна перекласти лише цілими виразами.

Серед перших дуже відомі жести зображені на малюнку і які за номерами відповідають таким фразам: 1. Ок, добре - ОК! 2. Ходімо спати - Andiamo a dormire 3. Хвилинку - Un momento! 4. Ходи-но сюди/Слухай - Ehi tu, vieni qui!/Ascolta! 5. Ходи я тебе обійму - Vieni fra le mie bracie! 6. Ідея! - Idea! 7.Та що там/Ех - Mah! 8. Що/Як? - Come?.

Якщо щось забувають, б’ють себе по лобу - “Che sbadato/a!”.

На удачу італійці скручують пальці, або роблять з руки “ріжки” (le corna), якуі показують пальцями донизу. При цьому, якщо “ріжки” поставити по-іншому, то жест означатиме “твоя дружина тобі зраджує”. Якщо показати комусь “ріжки”, це означатиме щось на зразок “іди до біса” (Va` via)

Хай щастить (Buona fortuna)

Твоя дружина тобі зраджує (la tua moglie ti tradisce)

Іди до біса (Vai via!)

Очевидно, що існують жести, що виражають вагоме ставлення італійців до їжі. Окрім пальця біля щоки, італійці говорять про чудовий смак їжі після “поцілунку”, який часто супроводжується вигуком “Che buono!”. Досить складний жест, основне значення якого “Perfetto!”: рукою з особливо складеними пальцями проводять перед собою.

Дуже смачно (Delizioso!)

Чудовищ смак (Che buono!)

Ідеально (Perfetto!)

Є жести, які говорять про почуття голоду, простий рух відносно рота, руки на животі, а також долоня, якою вдаряють ребром до ребрам з однієї сторони.

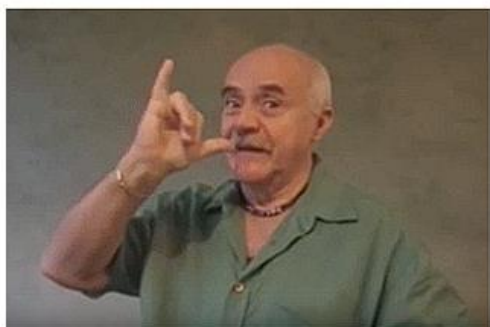
Якщо покрутити перед собою двома пальцями, це означає їсти спагетті. Цілих три жести означають пити: рука, що наче тримає склянку, підноситься до рота - вода, особливі жести, які означають пити вино і пити еспресо.

Їсти спагетті

Пити воду

Пити вино

Пити еспресо

Є жести, що виражають злість, як наприклад прикусити палець руки - “rabbia, da mangiarsi le mani”, щоб виразити як людині щось наскучило, вони показують жестом бороду - “Che barba!”, або роблять пальцями пістолет, що прикладають до скроні - “Da spararsi”. Також можуть вдавати, що ріжуть пальцями вени - “Da tagliarsi le vene!”.

Якщо італієць не переносить якусь людину, чи те, що відбувається, тоді грає жест “Mi sta sullo stomaco!”. Якщо ребром долоні б’ють по іншій долоні, хочуть сказати “Vattene!” - забирайся звідси.

Ненавиджу його (Mi sta sullo stomaco!)

Забірайся (Vattene!)

Якщо італійцю обридає розмова можливий жест легкого стискання кулаку перед собою (Давай вже - Dai!).

Якщо кажуть “Sei fortunato!” (Тобі щастить), показують перед собою двома вказівними пальцями, наче стрілками, дониз

Давай вже/ переходи до суті справи
(Dai!)

Тобі щастить (Sei fortunato!)

Цікавий жест використовується, коли про щось присягаються, обіцяють - “Giuro!” і наче цілують зхрещені пальці. Типовий жест роблять італійці при здивуванні - “Ma dai!”. Додаток 9. Він, як і всі жести, супроводжується яскравою мімікою обличчя.

Є жест, який супроводжує вираз “Figurati!” (Облиш, нічого такого) - покрутити рукою біля плеча, при цьому опустивши голову.

Фразу “Basta!” - “Досить!” супроводжує розведення руками, долонями донизу.

Обіцяю/Клянуся (Giuro!)

Невже! (Ma dai!)

Досить (Basta!)

Якщо італійці хочуть сказати, що хтось поводить дивно, то різні жести виражають різний рівень саркастичності їх слів: постукати вказівним пальцем по голові - Sei stupido (Ти дурний), покрутити пальцем біля голови - Sei matto (ти божевільний), крутити усією рукою біля голови, наче трмаючи лампочку - Ma sei

matto? (Чи ти з глузду з'їхав?), крутити колом долонею перед обличчям - *Assolutamente fuori di testa* (взагалі втратив розум).

Серед інших жестів-звертань: специфічний жест - провести великим пальцем від ока до підборіддя - *Sei figo* (ти крутий). Коли кажуть “*Ci vediamo dopo*” (Побачимось пізніше), вказівним пальцем крутять перед собою.

Ти класний (*Sei figo!*)

Побачимось пізніше (*Ci vediamo dopo!*)

Більшість жестів у мовленні є мимовільними, але в той же час є невід'ємним способом вираження емоцій і експресивності в італійській мові.

2.2. *Вигуки в італійській мові*

Вигуки складають невід'ємну частину емоційного і експресивного мовлення. Часто вони використовуються мимовільно, у ході мовлення. Граматично, вигук, або формули вигуку (*formule esclamative*) - сукупність одиниць різної природи і ступеня, які використовуються щоб висловити почуття або безпосередньо емоції мовця (радість, сум, гнів, подив, гнів і т.д.) або повідомити суть звертання (наказ, молитва, надія, погрози і т.д.). [20]

Вигуки поділяють на кілька груп. Ці групи було вивчено, спираючись на роботу S. Battaglia і V. Pernicone “*La grammatica italiana*” [9]. Приклади підібрано автором.

До першої групи належать власне вигуки (“*interiezioni proprie*”), або первинні вигуки (“*interiezioni primarie*”) або прості (“*interiezioni semplici*”). Це однослівні вигуки, які виконують основну функцію вигука і містять в собі “h”, яка стоїть або в кінці, або в середині слова (ah, ehi).

Як зазначають в книзі «Слово і життя» Альфредо Панціні і Аугусто Вічінеллі, без контексту, інтонації мовця, що супроводжують мова жестів практично неможливо визначити значення вигуків, особливо, якщо це власне вигуки. Більшість з них можуть виражати різні почуття.

«Ah»

Ah (докір) - “Vedo che la matematica non fa per te. Ah Ah!”- (“Бачу, що математика - це не твій коник! Ха-ха!”)

Ah (гнів) - “Ah! Stai proprio esagerando!” (“Ах, ти зовсім переходиш межу!”)

Ah (здивування) - “Ah adesso capisco che cosa volevi dire”. (“Ах, тепер розумію, що ти хотів сказати”).

Ah (бажання) - “Ah .. come vorrei andare al mare!” (“Ах, як би я хотіла виїхати на море!”).

Ah (смуток) - “Ah, sono dempe trieste quando piove” (“Ах, мені завжди сумно, коли йде дощ”).

Ah (задоволення) - “Ah, quando sei bravo di saltare!”(Ах, як же ти добре стрибаєш!).

Вигук “eh” додає розмові особливого тону, часто його використовують для вираження невпевненості, або що почути схвалення співрозмовника - “Che tempesta, eh?” (“Диви яка буря, еге-ж?”).

Якщо воно вживається окремо і з питальній інтонацією, це знак того, що слухач не дуже добре розуміє суть справи і просить роз'яснень. Можливо, він не розчув попередню фразу. Наприклад, “Eh? Che hai detto?” (“А? Що ти сказав?”). У певному контексті вимовлене повільно з низхідній інтонацією «eh» може означати небажання відповідати на поставлене запитання чи пропозиція змінити тему розмови. Наприклад, “-Come è andato? -Eh...”- (“-Ну як пройшло? -Хм...”)

До другої групи належать невласні вигуки (“*interiezioni improprie*”), які іменуються також вторинними (“*interiezioni secondarie*”) або складеними вигуками (“*interiezioni composte*”). Їх особливість полягає в тому, що вони утворюються з двох і більше слів (наприклад, *evviva, ovvia, suvvia* та ін) або це можуть бути цілі фрази (наприклад, “Будь молодцем! - *Stia 'in gamba!*”). Такими вигуками зазвичай виступають слова, що відносяться до різних частин мови: дієслова, іменники (*ottima idea!, mamma mia!, che schifo!, porca miseria!, meno male!, al ladro!, alla buon'ora!*), прислівники, прикметники. Як приклад назвемо такі, як *Fuori!* (Геть!) *Giusto!* (Правильно!) *Basta!* (Досить!) *Silenzio!* (Тиша!)

Більшість подібних вигуків виконує спонукальну функцію, впливаючи на адресата. Це може бути наказ (Мовчати! *Zitto!*), Спонукування (Пішли! *Andiamo!*), Прохання (Вибач! *Scusa!*) Або оцінка (Точно! *Esatto!*)

Невласне вигуки можуть виконувати також функцію встановлення контакту. Зазвичай це «телефонні формули». Наприклад, «*Pronto!*» (Алло!) або «*Si!*» (Так!). Сюди відносяться і типові для розмовної мови фрази *mi senti, vedi* та ін.

Наприклад, “*Senti, ti ricordi di una frase che mi hai detto ieri?*” (“Послухай, ти пам'ятаєш про те, що ти мені вчора сказав?”).

До третьої групи належать фрази, які виступають в ролі вигуків (“*locuzioni interiettive o esclamative*”). Вони можуть складатися з декількох слів, найчастіше, це цілі речення, наприклад, “*Per amor del cielo!*” (Заради Бога!), “*Beato te!*” (Щастить же тобі!). У таких фразах ставиться кома після вигуків, а в кінці - знак оклику. Наприклад, “*Oh, che piacere rivederLa, professore!*” (О, професоре, як приємно знову бачити Вас!)

Якщо людина зачарована ароматом, вона вимовляє: “*Che odore!*” (“Який запах!”), ми не можемо це назвати судженням, тому що в цьому висловлюванні немає чітких логічних зв'язків між його елементами, це всього-на-всього вираження почуттів.

До четвертої групи належать вигуки - привітання (*formule di saluto*). Сюди відноситься “*Addio!*” (Прощай!) - одна з давніх форм прощання, в сучасній італійській мові вживається дуже рідко.

Що стосується “arrivederci” і “arrivederLa” (“до побачення” - форми на ти і на ви), це дуже поширені прощання, які витіснили “a risentirci” і “risentirla”.

До цього типу відносяться і широко відомі “Buongiorno” (“Доброго ранку/ день”) і “Buonasera” (“Добрий вечір”). Вони вживаються не тільки як вітання, але і як прощання. Вибір цих двох форм залежить від регіональних та індивідуальних уподобань мовця. Для мешканців Сардинії ранок позначає період часу до першого прийняття їжі, а вечір - відноситься до часу між першим і другим прийняттям їжі. Виходячи з цього, о 14.00 ми можемо сказати «buongiorno» або «buonasera».

“Buonanotte” (“Надобраніч”) вживається не тільки перед сном, а часто маючи іронічний підтекст, або прощаючись ввечері.

А всім відоме слово “Ciao”, яке за останні десятиліття стало інтернаціональним, позначає дружнє вітання чи прощання тепер не тільки стосовно до однієї людини, але і до цілої групи людей. Воно з'явилося на Півночі Італії, в області Венето, і спочатку означало “я твій раб” - (“s 'ciao - schiavo tuo”). А коли ми знову хочемо привітати людини, ми можемо додати “nuovamente” або “di nuovo”. Наприклад, “Buongiorno nuovamente!” (“Вітаю ще раз!”)

Що стосується “salute”, це вигук означає не тільки традиційну відповідь на чих “Salute!” (“Будь здоровий!”), Але може бути іншою формулою вітання до однієї людини або кільком, але частіше за все з певною часткою іронії або упередженого ставлення, так само як і “Salve!”.

Вигуки використовують навіть поза лексичних правил, коли вони “вириваються” - “oh mio Dio!” -Боже мій, або у відповідь на якусь подію, звертання - “per il demonio!” - Заради диявола!, “santo cielo!” - Боже!

Деякі вигуки людина звертає до себе самої, тим самим виражаючи своє ставлення до подій - “roba da matti!, altro che!, povero me! - Нічого собі/ бідний я!

Багато вигуків мають непряме значення - “Acqua in bocca!” - Мовчи!, “In bocca al lupo!” - Хай щастить!.

Вигуки є також способом вираження експресивності у відомих сварках італійців, серед стриманих сварливих слів: che mi tocca sentire! (що я чую!) sciocco che non sei

altro! (дурень ти і ніхто інший!), саркастичні: quanto sono contento! (як приємно!), come si permette?! (як ти дозволяєш?!).

Серед вигуків і слова, які було вкорочено для зручності - to' від togli (у сенсі “взьми”), be' (beh, bè) від “bene, bah, basta” та інші.

Таким чином, в італійській мові кілька видів вигуків, кожен з яких є характерним способом вираження експресивності та емоційності в італійській мові.

2.3. Найуживаніші ідіоми та прислів'я італійської мови

Ідіома - це властиве тільки даній мові стійке словосполучення, значення якого не визначається значенням слів, взятих окремо.

Через те, що ідіому неможливо перекласти дослівно (втрачається сенс) часто виникають труднощі перекладу та розуміння. З іншого боку такі фразеологізми надають мові яскраве емоційне забарвлення. [18]

Звичайно, повний перелік італійських ідіом цими фразами не обмежується, але у таблиці наведені найцікавіші вислови з відповідниками українською.

Ідіома італійською мовою	Відповідник українською
trovare il pelo nell'uovo	чіплятися до всього
farsi in quattro	лізти зі шкіри геть
non promettere mari e monti	не пускали обіцянок на вітер
sorte del destino	іронія долі
capro espiatorio	цап відбувайло
per far compagnia	за компанію
rientrare in se stesso	стиснутися в клубок
un nodo alla gola	ком у горлі
a tutto spiano	на всю катушку

fare i conti senza l'oste	діяти напропалу
essere un libro aperto per qualcuno	бути як відкрита книга
avere la testa fra le nuvole	літати у хмарах
cercare un ago in un pagliaio	Шукати голку в стозі сіна
alzarsi con il piede sinistro	Встати з лівої ноги
conoscere qualcosa o qualcuno come le proprie tasche	знати як свої п'ять пальців
avere le ali ai piedi	накивати п'ятами
salvarsi per un pelo	висіти на волоску
lavarsene le mani	вмивати руки
avere un diavolo per capello	кипіти злобою

Цікавим аспектом вираження в італійській мові є прислів'я. Їх слід досліджувати в аспекті теми роботи, адже прислів'я - це традиційні вислови, що перейшли у мову через століття. Можна сказати, що прислів'я - це історичний приклад вираження експресивності та емоційності італійської мови.

Зазвичай, люди не замислюються над походженням прислів'їв, які вони вживають під час мовлення, а українці сьогодні вживають багато висловів, що мають італійське походження.

Розглянувши прислів'я з автором було підібрані відповідники до них в українській мові. [19]

- A caval donato non si guarda in bocca - Дарованому коневі в зуби не дивляться
- L'appetito vien mangiando - Апетит приходить під час їжі
- Meglio tardi che mai - Краще пізно, ніж ніколи
- Non tutto il male vien per nuocere - Немає злого, щоб на добре не вийшло
- Le bugie hanno le gambe corte - У брехні ноги короткі
- Chi trova un amico, trova un tesoro - Справжній друг - це скарб

- Chi va piano, va sano e va lontano - Тихше їдеш, далі будеш
- La goccia scava la pietra - Вода камінь точить
- Batti il ferro finché è caldo - Куй залізо, доки гаряче
- Chi dorme non piglia pesci - Хто рано встає, тому Бог помагає
- Frutto proibito, frutto saporito - Заборонений плід солодкий
- Non è tutt'oro quello che riluce – Не все те золото, що блищить

Є в італійській мові і зовсім особливі прислів'я, яким не можна знайти відповідника у українській:

- Chi al caso s'affida prende un cieco per guida (Хто покладається на випадок, той прямує за сліпим)
- Tra moglie e marito non mettere il dito (Між чоловіком і дружиною палець не став)
- Moglie e buoi dai paesi tuoi (Дружини і мули з твого краю)
- Troppi galli a cantar non fa mai il giorno (Багато співаючих півнів не роблять дню) і багато інших.

Безперечно, італійська мова багата засобами мовної виразності, які дуже яскраво проявляються в ідіомах і прислів'ях - висловам, що пішли з народу. Не можна заперечувати, що ці аспекти італійської мови є дуже характерними засобами вираження емоційності і глибини духу народу.

2.4. Регіональна диференціація вираження експресивності та емоційності італійської лінгвокультури

Відомі значні відмінності у культурі, звичаях, мові і традиціях різних областей Італії. У часи коли Італія була розділена на кілька самостійних держав, в середині XIX ст. найбільшими з них були Сардинське королівство, Парма, Модена, Тоскана, Папська область, Королівство обох Сицилій (Неаполітанське королівство). Після поразки революції 1848-1849рр. у країні настав період реакції - відновлено абсолютистські порядки, ліквідовано всі завоювання революції. Найвідсталішим регіоном був південь Італії (Неаполітанське королівство). Найрозвинутішими були північні землі Італії - Сардинське королівство з П'ємонтом. (Додаток 2)

У квітні 1861 р. було проголошено утворення Італійського королівства (22 млн жителів) - головне завдання Рисорджименто (Risorgimento) (так називали рух італійців за національне визволення) було вирішено. Італія стала конституційною монархією. У 1866 р. до Італії приєднано Венецію, а в 1870 р. - останню італійську територію - Папську область. З 1871 р. столицею Італії стало місто Рим.

Об'єднання Італії стало наслідком героїчної тривалої боротьби італійського народу під керівництвом Мадзіні та Гарібальді. У процесі об'єднання виникли передумови для формування єдиного внутрішнього ринку і промислового перевороту. Створення об'єднаного Італійського королівства значно прискорило економічний розвиток Італії, однак залишились значні відмінності між регіонами, в тому числі вищий рівень розвитку північних областей, порівняно з південними, які тривалий час залишались аграрними. [20]

Жителі південних регіонів Італії - Italia Meridionale (Abruzzo, Basilicata, Calabria, Campania, Molise e Puglia) - найбільш темпераментні, відкриті і життєлюбні. Італійці самі відмічають, що на півдні люди поводяться набагато вільніше, їм легше бути собою зі сторонніми, вони дружелюбні і безтурботні. [17]

В той час як у регіонах північної і центральної Італії - Italia Settentrionale, Italia Centrale, люди більш стримані і відвертіші з тими, кого добре знають. В таких регіонах як Alto Adige і Trentino, де існує невеликий вплив німецької культури, вираження емоційності або особливі всплески емоцій відбуваються лише у моменти особливого захоплення чи страждання.

Існують і характерні лише для певних регіонів жести і вигуки.

Наприклад, така риса як вираження незгоди звуком “ц”, що робиться прикладаючи язик до піднебіння, та рухом голови (або зі сторони в сторону, або різко вгору), характерна для римлян. Римським (romanesco) є також вигук “tiè è” (“тримай”, грубе звертання, що виражає образу і невдоволення). Серед інших особливих вигуків з Риму (регіону Лаціо): “Sciao!” = Ciao! (Привіт/Бувай!), “Cioccatelo!/Spizzatelo!” (Дивись уважно!), “Te prego!” (Не вірю своїм очам!) та інш.

Є багато відомих вигуків, що походять з Мілану (регіону Ломбардія): “Zebra! Zebrella!” (Нема за що!), “Tranchi!” (Заспокойся!), “Ciara sù!” (Отримай що заслужив!) та інш. [13, 14]

У Неаполі і на Сицилії дуже часто використовують символічні жести (наприклад “ріжки” - “le carra”, що вказують на зраду дружини та інші жести). У Неаполі підняти брови може означати попередити когось про небезпеку, а в інших регіонах так вказують на хитру, недобррозичливу людину. У Неаполі і Римі піднести палець до носа означає щире, дружнє попередження про небезпеку, а на Сардинії цей жест використовує людина, що хоче розкрити свою таємницю.

Коли на півночі або центрі Італії проводять тильною частиною долоні по підборіддю - це означає різку незгоду, вираження непричетності до справи. Іноді так можна сказати: “non posso perdonarlo” (не можу цього пробачити) або “non posso accontentarlo” (не можу задовільнити цю потребу). На півдні цей жест означає просто “No” (ні) без емоційного забарвлення.

Навіть жест “OK” (Окей, добре) може мати вкрай негативне значення у різних регіонах. На півночі цей жест іноді позначає “inferno” (пекло), а на півдні це величезна образа, прояв невихованості. [20]

Немає сумнівів, що у різних частинах країни мешкають дуже відмінні за характерами і звичаями люди, для яких іноді однакові жести і можуть мати різне значення, а вирази - бути незрозумілі. Тому так важливо порівнювати регіональні особливості італійської мови і культури, для глибшого її вивчення.

ВИСНОВКИ

Італійці відомі в усьому світі саме завдяки своїй емоційності у спілкуванні, яскравому вираженні власних поглядів, голосному мовленню, повному вигуків, які супроводжуються специфічними жестами. Італійська мова також багата прислів'ями і у ній ясно простежуються особливі синтаксичні структури, які втілюють експресивну та емоційну комунікативні функції адресанта. Саме ці аспекти італійської мови було досліджено у даній роботі.

Порядок слів у реченні (тобто певне розташування слів у реченні) виконує важливі семантичні та структурні функції. Серед комунікативних типів речення найбільші відмінності в різних мовах мають питальні речення. В італійській мові в питальних реченнях панує інверсія членів речення і присудок переважно ставиться на перше місце.

Характерними для італійської мови є еліптичні вирази підмета або присудка (*la frase ellittica del soggetto o predicato*). Це речення, у якому підмет не називають, але він очевидний зі зміста речення, тобто його мають на увазі (*soggetto sottinteso*).

Як і в українській мові важливими для вираження ставлення до того, що говорить адресат є складносурядні (*coordinazione*) і складнопідрядні речення (*subordinazione*). Координація та субординація також називаються відповідно паратак西斯 і гіпотак西斯. Паратак西斯 дуже часто використовується в усній комунікації, гіпотак西斯 в основному використовується в письмовій мові, особливо в аргументативних текстах, у яких важлива наявність логічних зв'язків. Від тої чи іншої форми побудови речення залежить намір мовлення людини, інформація, яку він надає.

У сучасному мовознавстві не існує чітко визначеної класифікації емоцій, що пов'язано зі складністю інтерпретації та характеристикою емоційного стану людини. Емоції мають широке виявлення у виразах (італ. *coniunzioni*), окличних фразах (італ. *formule esclamative*), фразеологізмах, ідіомах, прислів'ях, але також це міміка, жести, мимовільні вигуки, рухи.

Жести виникли в італійській мові з історичних часів, коли Італія була поділена на декілька окремих держав. Окрім жестикування руками, в італійців дуже виражені

рухи усім тілом, м'язами обличчя, які зазвичай є мимовільними, але несуть важливу інформацію про мовця, показують його ставлення до сказаного, до співбесідника.

Що стосується жестів руками, то часто в Італії вони підкреслюють і навіть замінюють деякі слова. Більшість жестів у мовленні є мимовільними, але в той же час є невід'ємним способом вираження емоцій і експресивності в італійській мові.

Так само вигуки зазвичай використовуються у мовленні мимовільно, але виконують дуже важливу роль у комунікації.

Вигуки поділяють на кілька груп. До першої групи належать власне вигуки ("interiezioni proprie"), або первинні вигуки ("interiezioni primarie") або прості ("interiezioni semplici"). До другої групи належать невластні вигуки ("interiezioni improprie"), які іменуються також вторинними ("interiezioni secondarie") або складеними вигуками ("interiezioni composte"). До третьої групи належать фрази, які виступають в ролі вигуків ("locuzioni interiettive o esclamative"). Вони можуть складатися з декількох слів, найчастіше, це цілі речення.

Безперечно, італійська мова багата засобами мовної виразності, які дуже яскраво проявляються в ідіомах і прислів'ях - висловах, що пішли з народу. Можна сказати, що прислів'я та ідіоми - це історичний приклад вираження експресивності та емоційності італійської мови.

У якості практичної роботи, було проведено порівняльне дослідження вираження експресивності та емоційності у різних регіонах Італії. Загалом, вільніше і розкутіше поведуть себе мешканці Південної Італії (Italia Meridionale), тому у них яскравіший прояв мають жести, у мові є особливості вимови тощо. У багатьох регіонах існують специфічні вигуки, які вказують на особливі для конкретних областей, навіть міст (у роботі - Риму та Мілану), способів вираження емоційності та експресивності італійців.

Підводячи підсумок, слід сказати, що яскравість вираження емоцій в італійській мові залишається великою областю для дослідження, адже на скільки глибока історія і культура цього народу - на стільки ж у його мові багато особливостей і цікавих моментів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алисова Т. Б. Очерки синтаксиса современного итальянского языка (Семантическая и грамматическая структура простого предложения) 1971
2. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка / И. В. Арнольд. – М. : Изд-во лит. на иностр. языках, 1959. – 352 с.
3. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення / Н. Д. Бабич. – Львів: Світ, 1990. – 232с.
4. Дель Гаудіо Сальваторе - Аспекти зіставного синтаксису італійської та української мов
5. Загнітко А. П. Теорія сучасного синтаксису. / Монографія. – 2-е вид., випр. і доп. – Донецьк: ДонНУ, 2007. – 294 с.
6. Кротевич Є. В. Словник лінгвістичних термінів / Є. В. Кротевич, Н. С. Родзевич. – К. : Вид-во АН УРСР, 1957. – 236 с.
7. Романова Н.В. Психолінгвістичні методи дослідження емотивної лексики [Електронний ресурс] / Н. В. Романова // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Сер. : Філологічна. – 2012. – Вип. 29. – С. 176–179. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nznuoaf_2012_29_59.pdf.
8. Троилина И. А. Функционально-семантический подход в изучении проблемы языковой эмотивности / И. А. Троилина // Язык и эмоции : [сб. научн. тр.] / [под ред. В. И. Шаховского и др.]. – Волгоград : Перемена, 1995. – С. 60–68.
9. Battaglia Salvatore, Pernicone Vincenzo, La grammatica italiana, Torino, Loescher, 1971
10. Dardano M., Trifone P. - Grammatica Italiana con nozioni di linguistica - Bologna, 2007
11. Scansetti Alessandro, Nozioni di grammatica, lingua e letteratura italiana, Societa editrice Dante Alighieri, 1954
12. Straniero F. Elementi di grammatica contrastiva russo-italiano / F. Straniero. – Roma, 2008

Електронні ресурси:

13. Dizionario della lingua milanese - Режим доступу:
<http://spazioinwind.libero.it/skazzz/seghe%20mentali/impariamo%20le%20lingue/dizionario%20milanese.htm>
 14. Dizionario della lingua romana - Режим доступу:
<http://spazioinwind.libero.it/skazzz/seghe%20mentali/impariamo%20le%20lingue/dizionario%20romanesco.htm>
 15. Impariamo l'italiano - Режим доступу: <http://www.impariamoitaliano.com>
 16. La grammatica italiana - Режим доступу: <http://www.lagrammaticaitaliana.it>
 17. Linguaggio dei gesti - Режим доступу: <http://www.scudit.net/mdgesti3.htm>
 18. Proverbi e Modi di Dire Italiani- Режим доступу: <http://www.oneworlditaliano.com/italiano/proverbi-modi-di-dire-italiani.htm>
 19. Raccolta di proverbi e detti italiani - Режим доступу:
<http://web.tiscali.it/proverbiitaliani/>
 20. Treccani, L'enciclopedia italiana – Режим доступу: <http://www.treccani.it/>
- Відеоматеріали:
21. https://www.youtube.com/watch?v=_8hAOxsTpVY
 22. <https://www.youtube.com/watch?v=EkTzU971Y9o>
 23. <https://www.youtube.com/watch?v=aHZwYObN264&spfreload=1>

ДОДАТКИ

Додаток 1

Таблиця ідіом італійської мови і їх відповідників в українській

Складено автором

Ідіома італійською мовою	Відповідник українською
trovare il pelo nell'uovo	чіплятися до всього
farsi in quattro	лізти зі шкіри геть
non promettere mari e monti	не пускали обіцянок на вітер
sorte del destino	іронія долі
capro espiatorio	цап відбувайло
per far compagnia	за компанію
rientrare in se stesso	стиснутися в клубок
un nodo alla gola	ком у горлі
a tutto spiano	на всю катушку
fare i conti senza l'oste	діяти напропалу
essere un libro aperto per qualcuno	бути як відкрита книга
avere la testa fra le nuvole	літати у хмарах
cercare un ago in un pagliaio	Шукати голку в стозі сіна
alzarsi con il piede sinistro	Встати з лівої ноги
conoscere qualcosa o qualcuno come le proprie tasche	знати як свої п'ять пальців
avere le ali ai piedi	накивати п'ятами
salvarsi per un pelo	висіти на волоску

lavarsene le mani	вмивати руки
avere un diavolo per capello	кипіти злобою

(19 - італійські ідіоми)

Додаток 2

Мапа Італії 1820-1848 рр. [20]

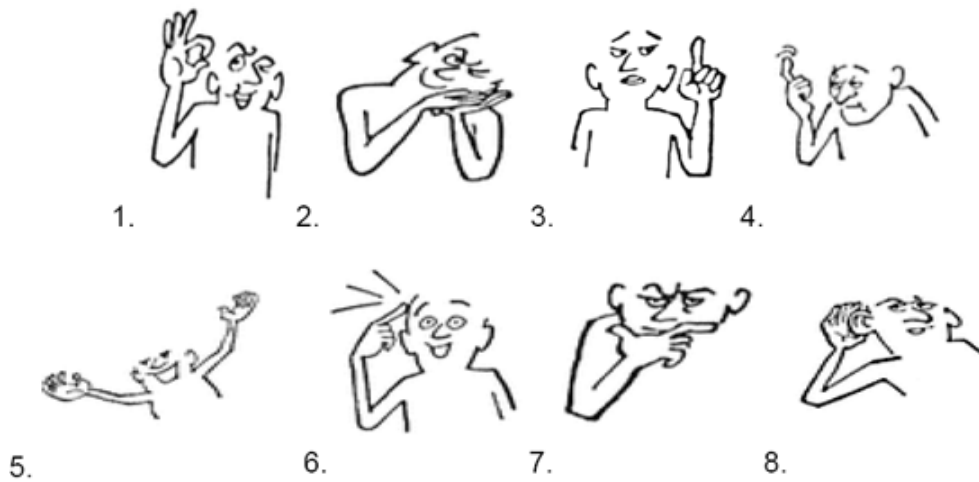

Додаток 3

Характерні вирази і положення італійців з різними емоціями [15]

Додаток 4

Додаток 5

Різні значення жесту “ріжки” (le corna) [21,22]

Хай щастить (Buona fortuna)

Твоя дружина тобі зраджує (la tua moglie
ti tradisce)

Іди до біса (Vai via!)

Додаток 6

Жести пов'язані з їжею [23]

Їсти спагетті

Пити воду

Пити вино

Пити еспресо

Додаток 7

Дати оцінку їжі [21]

Дуже смачно (Delizioso!)

Чудовищ смак (Che buono!)

Ідеально (Perfetto!)

Додаток 8

Жести, що показують неприязнь до когось [21]

Ненавиджу його (Mi sta sullo stomaco!)

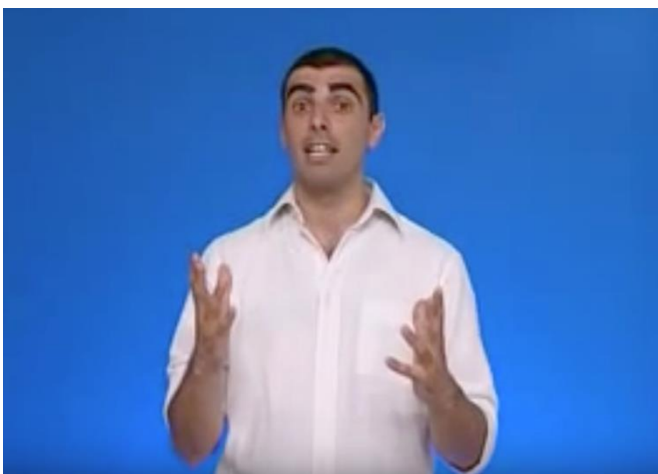
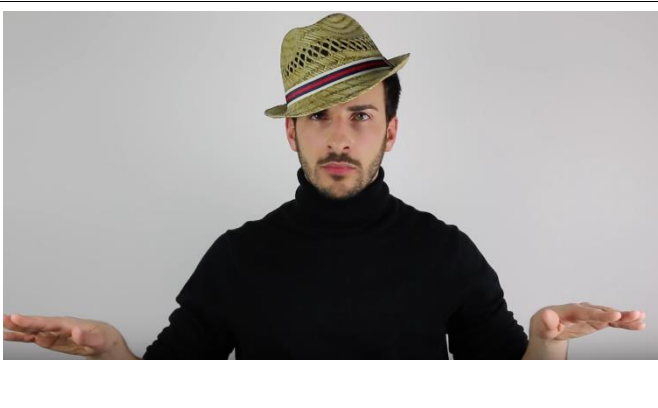
Забирайся (Vattene!)

Додаток 9

Деякі інші жести [21, 22]

Давай вже/ переходь до суті справи
(Dai!)

	<p>Тобі щастить (Sei fortunato!)</p>
	<p>Обіцяю/Клянуся (Giuro!)</p>
	<p>Невже! (Ma dai!)</p>
	<p>Досить (Basta!)</p>

Додаток 10

Жести, звернені до співрозмовника [21]

Ти класний (Sei figo!)

Побачимось пізніше (Ci vediamo dopo!)